

Hogyan adományozz életet **Szervdonáció:** **beszéljünk róla**

EDQM, Európa Tanács

Hogyan adományozz életet

life

Vese, máj, szív, tüdő... miközben hatalmas ugrásokkal fejlődik az orvostudomány, a szervátültetésre várók száma hatalmasra nőtt. Mára több mint 50 000 ember van Európában transzplantációs várólistán.

Közülük naponta 12 hal meg átültethető szerv hiánya miatt.

1987 óta az Európa Tanács tagállamai azon dolgoznak, hogy előmozdítsák a szervátültetés fejlődését, a donorok és recipiensek jogainak tiszteletben tartását, a transzplantáció szervezeteinek fejlődését és elősegítsék a szerv donációt szerte Európában.

Kornea

Tüdő

4 óra

Máj

8 óra

Vese

24 óra

Csont

Szív

4 óra

Szívbillentyű

erek

Hasnyálmirigy

16 óra

Vékonybél

8 óra

Bőr

● Azonnali szervátültetés

● Konzerválási idő

● Szövetbankban tárolva

Szervdonáció

Gyakori kérdések és válaszok

1. Melyek a leggyakrabban átültetett szervek?

A leggyakrabban transzplantált szervek:

- ♥ **vese**, így nem kell többet vesepótló kezelésre járni;
- ♥ **hasnyálmirigy**, így egyes esetekben megszűnik a cukorbetegség;
- ♥ **máj, tüdő szív vagy vékonybél**, ha ezen életfontosságú szervek nem képesek feladatukat tovább ellátni;
- ♥ **csontvelő**, mely biztosítja a vérképzést egyes daganatellenes kezeléseket követően.

átültetett szövetek:

- ♥ **bőr** égési sérülések kezelésére;
- ♥ **szívbillentyű és artériák** bizonyos esetekben
- ♥ **csontszövet**;
- ♥ **kornea** ha baleset vagy hályog miatt sérült a szem.

2. Milyen transzplantáció végezhető napjainkban?

Csaknem minden szerv vagy szövet transzplantálható, és a media gyakran tudósít is az elért fejlődésről. A modern transzplantáció technikai lehetőségei szinte határtalanok, köszönhetően a világszerte végzett kutatásoknak, melyek közül kiemelkedőek az élődonoros

szervátültetések lehetőségei. Ez utóbbi transzplantáció általában családtagok között történik. Ennek fő előnye, hogy nincs várakozási idő, és sürgető műtét helyett lehetséges a beavatkozás tervezése, mely egyértelműen jobb eredményekhez vezet.

3. Mi a különbség a szervdonáció és a teljes test felajánlása között?

♥ **Szerv és szövet donáció** esetén a beavatkozás csak azokra a szervekre és szövetekre vonatkozik, melyek a recipiens kezeléséhez szükségesek.

♥ **Teljes test felajánlása esetén - mely ritkán fordul elő** - az elhunyt még életében rendelkezhet úgy, hogy halála után testét orvosi vagy tudományos kutatás céljára ajánlja fel.

A két donáció nem zárja ki egymást.

4. Mikor lehet szervet vagy szövetet adni?

♥ Élő személy meghatározott körülmények között egyes szerveit felajánlhatja átültetés céljára. Ez leggyakrabban vese, de lehetséges májrészlet is. Szövetátültetés esetén leggyakrabban csontvelő felajánlás történik.

♥ **Agyhalál megállapítását** követően a donáció lehetőségei kiterjedtebbek: szív, tüdő, máj, hasnyálmirigy, vese vagy vékonybél is átültethető, de a donáció elvégzésére csak nagyon rövid idő áll rendelkezésre az agyhalál megállapítását követően.

5. Van-e korhatára a donációnak?

Orvosi szempontból a donációnak korhatára nincs, az egyetlen feltétel, hogy az adott szerv egészséges legyen. De kiskorú esetén csak a szülő vagy gondviselő engedélyével

történhet donáció nagyon szigorú jogi feltételek teljesülése mellett, mely biztosítja a donor jogainak tiszteletben tartását.

6. Mikor távolítják el a szerveket?

A törvényi előírások alapján kórházi agyhalál megállapító bizottság állapítja meg az agyhalál beálltát, melyet követően kerülhet csak sor a

szervek eltávolítására. Ezalatt az egyes szervek működését mesterségesen kell fenntartani.

7. Hogyan távolítják el a szerveket?

A szerveltávolítást végző orvoscsoport először ellenőrzi, hogy minden előírás betartásra került-e:

- ♥ **nincs jogi vagy orvosi akadály a donáció végzésének;**
- ♥ **az elhunyt életében nem tiltakozott a donáció ellen;**
- ♥ **az agyhalott közeli hozzátartozóinak tájékoztatása megtörtént.**

A donáció maga műtőben végzett sebészi beavatkozás, mely szigorú szabályok betartásával történik.

A donációt követően a donor boncolása kötelező. A kegyeleti eljárást, a temetés formáját a donáció megtörténte semmiben sem változtatja meg.

8. A transzplantáció folyamata ellenőrzött?

Európában teljesen. Először is ezeket a beavatkozásokat csak magasan képzett orvoscsoportok végezhetik, meghatározott és feljogosított központokban.

Másodszor a transzplantáció egészségnek folyamata ellenőrzött és dokumentált körülmények között történik, mely egyben minőségbiztosítást is jelent. Végezetül minden előírás az

emberi méltóság megőrzését szolgálja és ez biztosítja mind a donor, mind a recipiens jogait. Szintén tény, hogy Európában nemzeti jog szabályozza a donációt és a transzplantációt, tiltja a kereskedelmi célú felhasználást, biztosítja a donor és recipiens anonimitásának megőrzését.

*Egyetlen
donor több életet
menthet meg!*

Szervdonáció

Hogyan vehetek benne részt?

EGY KIS STATISZTIKA:*

♥ SPANYOLORSZÁGBAN

32 donor egymillió lakosonként

♥ AUSZTRIA

23 donor egymillió lakosonként

♥ NÉMETORSZÁG

16 donor egymillió lakosonként

♥ MAGYARORSZÁGON

16 donor egymillió lakosr.

*Hírlevél "Transplant"
Vol. 16 N°1, Sept. 2011.

Mit tehetek személyesen?

♥ **Élődonor:** Szervet cselekvőképes személy abban az esetben adományozhat, ha a donor a recipiens egyeneságbeli rokona, egyeneságbeli rokonának testvére, testvére, testvérének egyeneságbeli rokona. Ha a donor és recipiens között szoros érzelmi kapcsolat áll fenn, és az adományozó ellenérték nélkül, valamint kényszertől, fenyegetéstől és megfélemlítéstől mentesen adományoz, akkor az intézmény etikai bizottsága hozzájárulhat a szervkivételhez. A donor beleegyezését közokiratba kell foglalni.

♥ **Elhunyt (cadaver) donor:** Magyarországon – Európa számos országához hasonlóan – a feltételezett beleegyezés elve érvényesül. Azaz ha valaki életében nem tiltakozott szervei transzplantációs célra való felhasználása ellen írásban, akkor annak szervei ilyen célokra felhasználhatók.

Címek és kapcsolatok néhány európai szervezethez:

♥ Ausztria

Austrotransplant:

www.austrotransplant.at

♥ BaltTransplant

(Észtország, Lettország, Litvánia):

www.transplantacija.lt/content/apiemus.eu

♥ Belgium

Belgian Transplantation Society:

www.transplant.be

♥ Bulgária

Bultransplant: www.bgtransplant.bg

♥ Cseh Köztársaság

Czech Transplantation Coordinating Center

(KST): www.kst.cz/web/home-en és

Ministerstvo zdravotnictví České Republiky:

www.mzcr.cz

♥ Dánia

Dansk Center for Organdonation:

www.organdonation.dk

♥ Egyesült Királyság

UK Transplant: www.uktransplant.org.uk

♥ Észtország

Tartu University Hospital:

www.kliinikum.ee

♥ Eurotransplant International Foundation

(Ausztria, Belgium, Hollandia, Horvátország, Luxemburg, Németország és Szlovénia):

www.transplant.org

♥ Franciaország

Agence de la biomédecine:

www.agence-biomedecine.fr

és Association pour le Don d'Organes et

de Tissus humains: www.france-adot.org

♥ Görögország

Hellenic National Transplant Organization:

www.eom.gr

♥ Hollandia

Nederlandse Transplantatie Vereniging:

www.transplantatievereniging.nl

♥ Horvátország

Donor Network of Croatia: www.hdm.hr

♥ Írország

National Organ Procurement Service:

www.beaumont.ie/index.jsp?p=105&n=454

♥ Lengyelország

Poltransplant: www.poltransplant.org.pl

♥ Lettország

lásd BaltTransplant.

♥ Litvánia

National Bureau on Transplantation:
www.transplantacija.lt/content/nuorodos/lietuvoje.en

♥ Luxemburg

Ministère de la Santé:
www.dondorganes.public.lu

♥ Málta

Ministry for Social Policy:
www.sahha.gov.mt és Transplant Support Group: www.transplantsupport.com.mt

♥ Magyarország

Országos Vérellátó Szolgálat
Szervkoordinációs Iroda:
www.ovsz.hu/hu/oco/cimlap

♥ Németország

Deutsche Stiftung Organtransplantation:
www.dso.de
és Bundeszentrale für gesundheitliche
Aufklärung: www.bzga.de

♥ Norvégia

Rikshospitalet / Radium Hospitalet:
www.rikshospitalet.no
lásd még : Scandiatransplant

♥ Olaszország

Centro Nazionale Trapianti (CNT):
www.trapianti.ministerosalute.it
és Associazione Italiana per la Donazione
di Organi, Tessuti e Cellule (AIDO):
www.aido.it és Associazione Inter-
Regionale Trapianti (AIRT): www.airt.it
és Nord Italia Transplant: www.nitp.org

♥ Portugália

Organização Portuguesa de Transplantação:
www.opt.min-saude.pt
és Lusotransplante:
www.chsul.pt

♥ Románia

Romtransplant: www.romtransplant.ro
és National Transplant Agency:
www.transplant.ro

♥ Scandiatransplant

(Dánia, Finnország, Izland, Norvégia és
Svédország):
www.scandiatransplant.org

♥ Spanyolország

Organización Nacional
de Trasplantes (ONT): www.ont.es

♥ Svájc

Fondation nationale Suisse pour le don
et la transplantation d'organes:
www.swisstransplant.org

♥ Svédország

Swedish Council for Organ and Tissue
Donation: www.donationsradet.se,
lásd még : Scandiatransplant.

♥ Szlovák Köztársaság

Slovenské Centrum Orgánových Transplantácií
(SCOT): www.ncot.sk

♥ Szlovénia

Institute of the Republic of Slovenia
for the Transplant of Organs and Tissues
(Slovenija Transplant):
www.slovenija-transplant.si

Szervátültetés Hogyan járul hozzá az Európa Tanács?

Photo © EDQM, Council of Europe

NÉGY FŐ IRÁNYELV HATÁROZZA MEG AZ EURÓPA TANÁCS TEVÉKENYSÉGÉT A SZERVÁTÜLTETÉS TERÜLETÉN:

- ♥ az emberi méltóság biztosítása;
- ♥ az emberi jogok és alapvető szabadságjogok biztosítása;
- ♥ szervek, szövetek kereskedelmének megakadályozása;
- ♥ donorok és recipiensek védelme.

Az Európai Bizottság felügyeli a szakmai szervezetek közötti együttműködést a transzplantáció területén. Tevékenységét a Gyógyszerbiztonsági és Egészségügyi Európai Igazgatóságon keresztül (EDQM, Európa Tanács) keresztül fejt ki. A Bizottság fő célja a folyamatos fejlődés fenntartása és a nem kereskedelmi célú szervdonáció elősegítése. Folyamatosan küzd a szervkereskedelem minden formája ellen és elősegíti a szakterület standardizálását mind a minőség mind a biztonság területén, csakúgy mint etikai kérdések megválaszolását. Napjainkra 32 tagország és 6 megfigyelő állam, az Egészségügyi Világszervezet (WHO) és az Európai Bizottság működik együtt e területen. E munka eredménye konszenzus jelentések közzététele, melyek célja a transzplantáció gyakorlati javítása, illetve a tagállamok Miniszteri Tanácsának javaslata a nemzeti transzplantációs jog fejlesztésére. Valamennyi, a transzplantációban résztvevő számára elkészült és közzétre került az "Biztonsági és minőségbiztosítási útmutató szerv és szövetátültetésben" című kiadvány.

Az Európa Tanács 1998 óta minden évben megrendezi az Európai Donációs és Transzplantációs Napot, hogy európai nyilvánosságot adjon e fontos kérdésnek. A Nap minden évben egy tagállamban kerül megrendezésre, hogy ezzel is támogassa az adott tagállam transzplantációs tevékenységét.

További információért kérjük látogasson el:

www.edqm.eu

www.coe.int